

Endelig revidert budsjettmodell for IMB

Oppsummering

Den endelige fordelingsmodellen som er beskrevet nedenfor har følgende hovedtrekk:

- Alle inntektene i hovedtildelingen fra fakultetet tildeles den respektive avdelingen hvor inntekten hører til eller hvor aktiviteten har funnet sted.
- Utdanningskomponenten gir uttelling for studieplasser, studiepoeng og ferdigutdannede kandidater til satser som er uavhengig av studienes finansieringskategori.
- Fordelingsnøkkelen for fordeling av studieplasser, studiepoeng og ferdigutdannede kandidater er basert på studieplaner og normert studiepoengproduksjon.
- Midler for PhD-emner er fordelt til den avdelingen som utfører undervisningen i kurs som er en del av fakultetets PhD-emneportefølje.
- Resultatbasert omfordeling (RBO) fordeles til den avdelingen hvor de er opptjent.
- Øremerkede tildelingen fra UiO og fakultetet fordeles til den respektive avdelingen.
- Nettbidrag fra de eksternt finansierte prosjektene og leiestedsinntekter tilføres avdelingene uavkortet.
- Fellesnivået finansieres ved å «beskatte» all inntekt til avdelingene. Skattegrunnlaget er avdelingens hovedtildeling for det aktuelle året, samt et gjennomsnitt av samlede prosjektinntekter fra eksterne kilder for de tre siste avsluttede regnskapsår.
- Særtildelinger til aktiviteter/enheter som ikke lenger mottar øremerkede tildelingen fra fakultetet finansieres gjennom skatten og reduserte satser for studieplasser, studiepoeng, kandidater og RBO.

Bakgrunn

IMBs nåværende budsjettfordelingsmodell

I 2015 ble en ny organisasjonsmodell innført ved IMB, med fagavdelinger på et fjerde organisatorisk nivå under instituttnivået. Avdelingslederne fikk budsjettansvar, og IMB innførte en budsjettmodell der inntekter ble fordelt til hver avdeling.

En stadig større del av bevilgningen fra staten blir tilført universitetet på bakgrunn av oppnådde resultater, og videreføres til fakultetene etter til dels samme prinsipper, om enn til lavere satser. Intensjonen er at uttelling for oppnådde resultater vil føre til økte resultater. For å få ut denne effekten er det viktig at de som skal oppnå resultatene, også ser konsekvenser av at resultatene bedres eller svekkes. IMB ønsker å ha en intern fordelingsmodell som gjenspeiler dette.

Budsjettfordelingsmodellen som ble utarbeidet for IMB i 2015 går i korte trekk ut på å fordele alle inntektene i hovedtildelingen fra fakultetet til den respektive avdelingen hvor inntekten hører til eller hvor-

aktiviteten har funnet sted. Nettobidrag fra de eksternt finansierte prosjektene og leiestedsinntekter tilføres avdelingene uavkortet, mens fellesnivået finansieres ved å «beskatte» avdelingene. Skattegrunnlaget er avdelingens hovedtildeling for det aktuelle året, samt et gjennomsnitt av samlede prosjektinntekter fra eksterne kilder for de tre siste avsluttede regnskapsår. Denne modellen ble første gang anvendt for å fordele hovedtildelingen for 2016.

I 2016 endret fakultetet sin fordelingsmodell til instituttene, og gjorde den mer lik UiOs fordeling til fakultetet. Dette har skapt et behov for å tilpasse IMBs fordelingsmodell. Sommeren 2017 ble det gjort ytterligere endringer i fakultetets modell, noe som medførte flere runder i revisjonsarbeidet, som startet høsten 2016 og har pågått fram til oktober 2017. En skisse over prosessen er presentert nederst i dette dokumentet.

Fakultetets gamle budsjettfordelingsmodell

Fakultetets gamle budsjettfordelingsmodell ble anvendt i perioden 2009-2016, og var en blanding av en innsatsfinansiert fordelingsmodell og en resultatbasert fordelingsmodell.

Utdanningskomponenten premierte ressursbruken i utdanningen, dvs. timer og årsverk brukt til undervisning, eksamen og veiledning, mens forskningskomponenten premierte resultater i form av antall avlagte doktorgrader, antall publikasjoner og evnen til å hente inn eksterne forskningsmidler fra EU og NFR.

Modellen hadde flere svakheter, for eksempel lav uttelling for oppnådde resultater, mange øremerkede tildelinger og underfinansierte rekrutteringsstillinger. Men den største svakheten var at utdanningskomponenten ble fordelt ut fra beregnede årsverk basert på pålagte undervisningsoppgaver. I modellen økte ressurstilgangen når volumet på undervisningen økte. Ved innføring av modellen, var det forutsatt at alle endringer i studieprogrammene også skulle være en budsjettsak og vedtas av fakultetsstyret. Erfaringer fra flere revisjoner av studieprogrammene i denne perioden var at instituttene hadde et sterkt ønske om å opprettholde eller øke undervisningsvolumet for at ressurstilgangen ikke skulle reduseres, uten at dette nødvendigvis var begrunnet av pedagogiske hensyn. Modellen ga ingen incentiver til å slå sammen studieprogrammer, gjøre kullene større eller gjennomføre andre effektiviseringstiltak. Den tok heller ikke hensyn til studieprogrammenes ulike finansieringskategorier fra departementet, men behandlet alle studier likt.

Den nye budsjettfordelingsmodellen

Fakultetet valgte i 2016 å innføre en modell som bedre reflekterer fakultetets egne inntekter, med færre øremerkede tildelinger, økt uttelling for resultater av forskningen, forbedret finansiering av rekrutteringsstillinger og en fordeling av utdanningskomponenten basert på avlagte studiepoeng og tildelte studieplasser.

Undervisningskomponenten

Undervisningskomponenten består av uttelling for studieplasser, studiepoeng og (fra 2018) for ferdigutdannede kandidater.

Studieplasser

Ved UiO ble studieplassbegrepet innført i 2002. Det var da nødvendig å etablere et utgangspunkt for UiOs budsjettfordelingsmodell ved å bestemme antall studieplasser pr fakultet. Da antall studieplasser ikke har en tydelig sammenheng med opptaksrammer¹ ble det satt et utgangsnivå i 2002 beregnet ut fra fakultetenes studiepoengproduksjon i 2000. Nye studieplasser tildelt etter det, har blitt lagt til de beregnede antall studieplasser fra 2002.

Studieplasser er inndelt i finansieringskategorier A-F, hvor A gir høyeste og F gir laveste sats. Studieplassene i medisin fordeles mellom instituttene i henhold til fordeling av ukeekvivalenter² i den nye studieplanen (Oslo2014). Studieplassene i bachelor- og masterstudiene fordeles til instituttene som programmene tilhører:

Tabell 1: Antall studieplasser i hver kategori

Studieplasser	Finansieringskategori					
	A	B	C	D	E	F
Institutt for medisinske basalfag	380		69		87	

Medisinstudiet er lagt til finansieringskategori A. IMB står for 65,25 av 240 ukeekvivalenter i medisinstudiet, og tilregnes 380 av totalt 1187 studieplasser. De to siste årene i masterstudiet i klinisk ernæring er plassert i finansieringskategori C, mens de tre første årene ligger i kategori E.

Studiepoeng

Selv om et studieprogram ikke er tildelt studieplasser, genererer de studiepoenginntekter. Studiepoengene er også inndelt i finansieringskategorier A-F, men til andre satser enn studieplassene. Studiepoengproduksjonen på medisin fordeles etter samme fordelingsnøkkel som ukeekvivalentene gir, mens studiepoengproduksjonen på bachelor- og masterstudiene fordeles til det instituttet hvor de er produsert:

Tabell 2: Antall studiepoeng i hver kategori

Studiepoeng 2016	Finansieringskategori					
	A	B	C	D	E	F
Institutt for medisinske basalfag	350		14	98		

¹ Opptaksramme er det antall studenter som tas opp til et studium for å få et gitt antall uteksaminerte kandidater i andre enden. Man har tatt høyde for et estimert frafall, opptaksrammen er derfor normalt høyere enn antall studieplasser.

² Ukeekvivalent er et begrep som brukes i forbindelse med dimensjonering av fag innen enkelte emner, moduler og studieprogram. Omfanget av en ukeekvivalent er samsvarende med normen for en undervisningsuke. Der flere fag undervises parallelt eller integrert, kan en ukeekvivalent fordeles over flere uker. Begrepet blir dermed et uttrykk for hvor mange timer et fag kan undervise innen en gitt modul/emne. Det finnes en norm for hvor mye timeplanfestet undervisning man kan legge inn i en gitt uke, sett fra en enkelt students perspektiv. Normen i Oslo2014 er inntil 20 timer timeplanfestet undervisning per uke, hvor inntil åtte timer kan være forelesninger. En ukeekvivalent tilsvarer 1,5 studiepoeng.

Studieplasser og studiepoeng er ikke nødvendigvis lagt i samme finansieringskategori. Studiepoengene i Klinisk ernæring er lagt i finansieringskategoriene C og D, mens studieplassene ligger i finansieringskategoriene D og E.

Kandidater

Undervisningskomponenten er supplert med et resultatmål for ferdigutdannede kandidater. Satsene for kandidatindikatoren følger samme mønster som for studiepoeng med seks kategorier, A–F. Departementet har gitt dobbel sats for kandidater på integrerte fem-årige mastergradprogram og andre utdanninger som har lengde på fem-seks år, dvs. både for klinisk ernæring og medisin. Kandidatindikatoren i medisinstudiet er plassert i finansieringskategori A og for klinisk ernæring i kategori D, som studiepoengene. Satsene for studiepoeng og studieplasser er redusert for å skape rom for kandidatindikatoren.

Fakultetet fordelte i 2016 studieplass- og studiepoenginntekter videre til instituttene til satser som var 85 % av satsene de selv fikk fra UiO. I fakultetets budsjettfordeling for 2018 blir kandidater behandlet med tilsvarende satsreduksjon som studieplasser og studiepoeng.

Fordeling mellom fagavdelingene på IMB

Institutt for medisinske basalfag har ansvar for et masterstudium i klinisk ernæring, samt bortimot 1/3 av undervisningen på medisinstudiet, fortrinnsvis i de første semestrene. Budsjettfordelingsmodellen må ta høyde for at kvalitet og omfang av begge studier sikres. Midlene fra fakultetet for studieplasser og studiepoeng er ikke splittet opp mellom IMBs avdelinger. Denne inndelingen må vi gjøre selv.

Medisin

Studieplasser og studiepoeng i medisinstudiet fordeles mellom avdelingene ved IMB i henhold til hvor mange ukeekvivalenter avdelingens undervisningsfag utgjør av studieplanen Oslo2014. Alle IMBs avdelinger bidrar i medisinstudiet med totalt 65,3 ukeekvivalenter (UE). Molekylærmedisin står for 52,9 UE fordelt på Modul 1 og 2, Atferdsvitenskap bidrar med 7,5 UE og deltar i alle moduler, bortsett fra Modul 5 og 7. Ernæring har ansvar for 3,2 UE fordelt på Modul 1, 2, 3 og 8, mens Biostatistikk står for 2 UE i Modul 1.

Tabell 3 viser IMBs andel av medisinstudiet uttrykt i ukeekvivalenter per halvår og per studieløp:

Tabell 3

MEDISIN (IMBs andel)	MolMed	Ernæring	Atferdsfag	Biostatistikk	Sum
Modul 1	24,3	0,3	0,5	2,0	27,0
Modul 2	28,6	1,9	2,3	-	32,8
Modul 3	-	0,5	2,0	-	2,5
Modul 4	-	-	1,0	-	1,0
Modul 5	-	-	-	-	-
Modul 6	-	-	0,3	-	0,3
Modul 7	-	-	-	-	-
Modul 8	-	0,5	1,3	-	1,8
Sum MEDISIN (IMBs andel)	52,9	3,2	7,3	2,0	65,3
Prosentvis andel	81,0 %	4,8 %	11,1 %	3,1 %	100,0 %

Medisinstudiet har opptak av 110 studenter hvert semester og all undervisning tilbys parallelt hvert halvår³. Tabellen over er både en oversikt over all undervisning som IMB utfører i hvert halvår, og et bilde på hva én enkelt student mottar av undervisning fra IMB gjennom hele sitt medisinstudium.

Medisinstudiet består totalt av 240 ukeekvivalenter og utgjør 360 studiepoeng. En ukeekvivalent tilsvarer altså 1,5 studiepoeng. Tabell 4 under viser det samme forholdet som tabellen over, men angir antall studiepoeng per modul og avdeling:

Tabell 4

MEDISIN (IMBs andel)	MolMed	Ernæring	Atferdsfag	Biostatistikk	Sum
Modul 1	36,4	0,4	0,8	3,0	40,5
Modul 2	42,9	2,9	3,4	-	49,1
Modul 3	-	0,8	3,0	-	3,8
Modul 4	-	-	1,5	-	1,5
Modul 5	-	-	-	-	-
Modul 6	-	-	0,4	-	0,4
Modul 7	-	-	-	-	-
Modul 8	-	0,8	1,9	-	2,6
Sum MEDISIN (IMBs andel)	79,3	4,7	10,9	3,0	97,9
Prosentvis andel	81,0 %	4,8 %	11,1 %	3,1 %	100,0 %

Tabell 4 angir det antall studiepoeng som én student fra hvert opptak (12 semestre) kan avlegge for den undervisningen som IMB utfører i hvert halvår. Den gir samtidig et bilde av de studiepoengene én enkelt student avlegger på undervisning utgått fra IMB gjennom hele sitt medisinstudium.

Klinisk ernæring

Masterstudiet i klinisk ernæring går over fem år, tar opp 35 studenter hvert år med oppstart hvert høstsemester. Også her bidrar alle avdelingene, siden ernæringsstudentene følger en del av undervisningen i medisinstudiet.

Tabell 5 viser fordelingen av studiepoeng per emne, fordelt etter avdelingens undervisningsandel.

Tabell 5

Klinisk ernæring (emner) Ex.phil er utelatt	MolMed	Ernæring	Atferdsfag	Biostatistikk	Sum
ERN1010	-	30,0	-	-	30,0
ERN1100*	21,1	1,7	0,4	1,7	25,0
ERN1100*	21,1	1,7	0,4	1,7	25,0
ERN2200**	10,9	8,2	0,9	-	20,0
ERN2030	-	10,0	-	-	10,0
ERN3110	-	30,0	-	-	30,0
ERN3120	-	30,0	-	-	30,0
ERN4110	-	-	-	5,0	5,0
ERN4120	-	15,0	-	-	15,0
ERN4210	-	10,0	-	-	10,0
ERN4310	-	10,0	-	-	10,0
ERN4410	-	20,0	-	-	20,0
ERN4900	-	30,0	-	-	30,0
ERN4900	-	30,0	-	-	30,0
Sum klinisk ernæring	53,1	226,7	1,7	8,5	290,0
Prosentvis andel	18,3 %	78,2 %	0,6 %	2,9 %	100,0 %

³ Et unntak er arbeid med prosjektoppgaven og de valgfrie emnene, som kun undervises i januar hvert vårsemester.

* ERN1100 starter i vårsemesteret, går over to semestre og tilsvarer Modul 1. Studiepoengene for ERN1100 er fordelt iht. UE-fordelingen i Modul 1. ** ERN2200 tilsvarer 13 av 20 uker av vårsemesteret i Modul 2. 13/20 av studiepoeng for ERN2200 er fordelt iht. UE-fordelingen i Modul 2. De resterende 9/20 er lagt til Ernæring. Det går et skille mellom ernæring som undervisningsfag inn i medisinstudiet og avdeling for klinisk ernærings bidrag inn i fellesundervisningen, er det korrigeret for gruppeundervisning utført av Avdeling for ernæring for egne studenter (6% i Modul 1 og 4 % i Modul 2).

Sammenstilling av medisin og klinisk ernæring

Studiepoeng produksjon per år i forhold til studium og avdeling er vist i tabell 6 nedenfor.

Tabell 6

Studiepoeng per år - per studium og avdeling					
Studium	MolMed	Ernæring	Atferdsfag	Biostatistikk	Sum IMB
MEDISIN (IMBs andel)	79,3	4,7	10,9	3,0	97,9
Klinisk ernæring	55,2	224,3	1,7	8,7	290,0

Om vi ganger opp antall studiepoeng per år med antall studenter per år⁴ får vi et tall for det mulige (normerte) antall studiepoeng som kan avlegges hvert år. Dette kan ses på som et produksjonspotensial. For hele IMB kan det produseres 31 683 studiepoeng per år, herav 10 150 (32 %) i klinisk ernæring og 21 533 (68 %) i medisin.

Tabell 7

Mulig totalt antall produserte studiepoeng per år - per studium og avdeling							
Studium	Studenter per år	MolMed	Ernæring	Atferdsfag	Biostatistikk	Sum IMB	%-andel
MEDISIN (IMBs andel)	220	17 441	1 040	2 393	660	21 533	68,0 %
Klinisk ernæring	35	1 933	7 852	61	305	10 150	32,0 %
Sum	255	19 373	8 891	2 453	965	31 683	100,0 %

Fordelingsnøkkel for studieplasser

Instituttledelsen har lagt til grunn at IMBs budsjettfordelingsmodell skal:

1. sikre god undervisning i begge studier
2. bygge opp under insentiver som kan føre til økt økonomisk handlingsrom til avdelingene ved produksjon av flere studiepoeng

Uttelling for studieplasser utgjør den største andelen av undervisningskomponenten. I 2016 var den på 55 mill. kr. For å kunne oppnå målsetningen i punkt 1, fordeler modellen inntekten for studiepllassene uavhengig av finansieringskategori ut fra hvor stor andel av studiepoengene hver av avdelingene bidrar til å produsere i henholdsvis medisin og klinisk ernæring, jfr. tabell 8.

Tabell 8

Andel av studiepoeng per år - per studium og avdeling					
Studium	MolMed	Ernæring	Atferdsfag	Biostatistikk	Sum IMB
MEDISIN (IMBs andel)	81,0 %	4,8 %	11,1 %	3,1 %	100,0 %
Klinisk ernæring	18,3 %	78,2 %	0,6 %	2,9 %	100,0 %

⁴ Det tas opp 110 studenter på medisinstudiet hvert semester, 220 per år. Det tas opp 35 ernæringsstudenter hvert høstsemester.

Antall studieplasser er bestemt av departementet, og kan ikke uten videre endres. Dette vil derfor være en fast størrelse i avdelingenes tildeling, forutsatt at satsene per studieplass holdes konstant, og vil bidra til forutsigbarhet i avdelingenes budsjetter.

Fordelingsnøkkel for studiepoeng

For å oppnå målsettingen i punkt 2 over, er det viktig å ha med elementer som gir større inntekter når flere av studentene står til eksamen. Uttelling for studiepoeng er en variabel størrelse og får en fordelingsnøkkel som skiller mellom uttelling for studiepoeng i medisin og ernæringsstudiet. Avdelingene får uttelling ut fra sin andel av normert produksjon av studiepoeng per år, jfr. Tabell 8

Instituttet får uttelling for «60-poengsenheter», dvs. per normert studiepoengproduksjon per år for én student. Dersom alle studentene gikk opp til og besto samtlige eksamener i sitt studium et år, ville uttellingen per studium bli 359 for medisinstudiet og 169 for ernæringsstudiet.

Tabell 9

Mulig antall 60-poengsenheter per år					
Studium	MolMed	Ernæring	Atferdsfag	Biostatistikk	Sum IMB
MEDISIN (IMBs andel)	291	17	40	11	359
Klinisk ernæring	32	131	1	5	169
Sum	323	148	41	16	528

Det var studiepoengproduksjonen i 2015 som lå til grunn for tildelingen i 2017. Da fikk IMB uttelling for 350 «60-poengsenheter» i medisin og 112 «60-poengsenheter» i klinisk ernæring. Uttelling for studiepoeng i medisinstudiet fordeles mellom instituttene i henhold til fordeling av ukeekvivalenter i studieplanen Oslo2014. Forbedrede resultater på eksamen i modul 1 vil fordeles til alle instituttene, og Avdeling for molekylærmedisin vil f.eks. få 81 % av tilnærmet 1/3 av den økte inntekten. Avdeling for ernæringsvitenskap har større direkte innflytelse på kvaliteten og produksjonen av studiepoeng i sitt eget studium enn IMB har på medisinstudiet, og har et betydelig potensial for økt inntekt.

Både medisinstudiet og ernæringsstudiet er inne i omstillingsperioder, med store endringer i de respektive studieplanene. Lav studiepoengproduksjon på ernæringsstudiet i 2015 og 2016 kan være direkte forårsaket av omstilling til femårig master. Tilsvarende vil vi de nærmeste årene kunne få lavere uttelling for studiepoengproduksjon på medisinstudiet som følge av problemer ved innføring av Oslo2014. Våren 2018 er nye studieplaner fullstendig innført ved IMB og ekstrainnsats med dobbeltundervisning for å ivareta studieplaner som utfases er avsluttet for begge studiene. Fordelingsmodellen er utformet med hensyn til situasjonen når begge omstillingsprosessene er tilbakelagt.

Kandidater

Fordeling av uttelling for kandidater følger samme nøkkel som studieplasser og studiepoeng (tabell 9). Uttelling gis til en sats uavhengig av studiets finansieringskategori.

PhD-emner

IMB mottar kr 2,9 mill til undervisning av PhD-emner i 2018. Fakultetet tildeler midlene i henhold til hvor mange undervisningstimer instituttene bidrar med i fakultetets tilbud av PhD-kurs. Kr 0,2 mill av potten er lagt til fellesnivået til dekning av driftskostnader tilknyttet PhD-emner og PhD-forum. For øvrig er midlene fordelt til den avdelingen som utfører undervisningen.

Resultatbasert omfordeling (RBO)

Resultatbasert omfordeling (RBO) er et insentivement i statens modell for finansiering av forskning og høyere utdanning. Organisasjonene som omfattes av ordningen får uttelling for avlagte doktorgrader, publikasjoner og innbetalte NFR- og EU-inntekter. «Omfordeling» viser til at potten ikke øker når de målte resultatene totalt sett øker. Potten er en såkalt lukket ramme. Det betyr at UiO får en større andel av kaka dersom man hadde bedre resultater enn de andre ett år, og de andre får tilsvarende mindre. Og når alle resultater øker, får man mindre uttelling per resultatenheter.

Resultatbasert omfordeling (RBO) er fra 2018 utvidet med inntekter fra bidrags- og oppdragsaktiviteter (BOA) som gir uttelling for prosjektinntekter fra andre kilder enn EU og NFR. IMBs reviderte fordeling-modell er supplert med disse resultatkomponentene.

UiO har holdt satsene for RBO-komponentene relativt konstant over lang tid i sin fordeling til fakultetene, selv om satsene fra staten har endret seg. Innføringen av den nye komponenten skal være såkalt «budsjettneuttral». Instituttet får nå lavere uttelling for de øvrige RBO-indikatorene, spesielt for EU-inntekter, men uttellingen for BOA kompenseres for dette, slik at den samlede uttellingen for RBO ikke skal reduseres.

Fakultet har i sin tidligere modell holdt lavere RBO-satser enn det de selv har mottatt. I den nye modellen har de økt satsene til 85 % av det fakultetet selv får. RBO består av følgende komponenter:

- Doktorgrader
- Publikasjonspoeng
- NFR-inntekter
- EU-inntekter
- Bidrags- og oppdragsaktiviteter BOA (ny)

RBO fordeles til avdelingene basert på gjennomsnitt i de tre årene som inngår i fakultetets beregninger. For tildelingen i 2018 er grunnlaget et gjennomsnitt av resultatene i 2014-2016.

Rekrutteringsstillinger

I fakultetets nye modell blir mer midler overført per stilling enn i den tidligere modellen, hvor rekrutteringsstillingene var sterkt underfinansiert. Årsverkene har ulik finansiering avhengig av andel undervis-

ningsplikt. Stipendiatårsverk finansieres f.eks. med 75 % av rundsummen, for å gjenspeile at en fireårig stipendiatstilling har 25 % arbeidsplikt. Finansiering av undervisningsåret må instituttene ta fra andre kilder, f.eks. undervisningskomponenten.

Fakultetet trekker inn 18 stillinger over tre år, og fakultetsstyret vil fordele disse som strategisk virkemiddel. Dette betyr at IMB vil miste innflytelsen over fordeling av (ca) seks rekrutteringsstillinger (to ble trukket fra IMB i fordelingen for 2017, ytterligere fire trekkes inn i 2018-2019), men vil også få tildelt stillinger i fakultetets prosesser.

IMBs modell fordeler midler tilknyttet rekrutteringsstillingene som rundsummer per årsverk. Det er høyere rundsum for postdoktorer enn for stipendiater. Midlene fordeles til avdelingene i henhold til tilsetningskontrakten, normalt i tre år. Det gis en halv rundsum for ett år undervisningsplikt. Resten forventes dekket av avdelingens øvrige undervisningskomponenter.

Øremerkede tildelinger

Øremerkinger som videreføres fra fakultetet

Fakultetets nye modell har svært få øremerkede tildelinger. Man viderefører øremerkinger fra UiO sentralt, som midler til vitenskapelig utstyr og forskningssatsinger. Fakultetet opprettholder egne øremerkinger kun til aktiviteter som ett institutt utfører for flere institutter, herunder satsingen på biostatistikk og epidemiologi (OCBE) ved IMB.

Øremerkinger i fakultetets fordeling til IMB tilføres den respektive avdelingen eller blir lagt til fellesnivået for fordeling i løpet av året (f.eks. utstyr i kategori kr 50.000 – 200.000).

Instituttets særtildelinger

På tross av IMBs protester ble blant annet den øremerkede tildelingen til Avdeling for komparativ medisin (dyreavdelingen) tatt bort i fakultetets nye modell. Dyreavdelingen leverer i dag tjenester hovedsakelig til IMBs forskere, men er dimensjonert og bygd for å dekke behov langt utover dette (fakultets, øvrige UiOs og sykehusets). Det er per i dag umulig å drifte avdelingen kun med brukerbetaling, uten direkte bevilgning. Kartlegging viser at subsidieringsnivået ved denne type avdelinger generelt ligger på 50-60 %. Avdelingen utvikles til en faglig satsing for å dekke behov også utenfor IMB. Det kommer flere eksterne brukere etter hvert, og det er mulig at bevilgningen til avdelingen kan reduseres på sikt. Ambisjonen er at den ikke øker utover det nivået som nå ligger inne i modellen, som er kr 5,5 mill.

Selv om øremerkinger er fjernet fra modellen, forventer fakultetet at den tilhørende aktiviteten ikke skal avsluttes. IMB må selv sørge for å opprettholde tidligere øremerkede aktiviteter innenfor egen budsjett-ramme. I IMBs reviderte budsjettmodell er det noen få aktiviteter som krever at den respektive avdelingen får særtildelinger. Dette gjelder midler til PhD-koordinator og utdanningsleder, som begge er lagt til Avdeling for atferdsvitenskap, og midler til dyreavdelingen⁵.

⁵ Fakultetet har fjernet den øremerkede tildelingen til PET-forskning ved IMB. IMB bevilger ingen midler til satsingen framover.

I IMBs reviderte budsjettfordelingsmodell blir særtildelinger for PhD-kordinator, utdanningsleder og dyrestall i hovedsak finansiert gjennom reduksjon i satsene for studieplasser, studiepoeng, kandidater og RBO.

Skatt

Nesten hele tildelingen fra fakultet fordeles videre til avdelingene. Unntakene er utstyrspotten og ufordelte rekrutteringsstillinger, som fordeles etter søknad i løpet av året, og en liten øremerket tildeling til studiestøtte. IMBs fellesnivå, dvs. fellesadministrasjonen, seksjon for intern service og fellestiltakene, finansieres gjennom å skattlegge avdelingene. Skattegrunnlaget er avdelingens hovedtildeling for det aktuelle året, samt et gjennomsnitt av samlede prosjektinntekter fra eksterne kilder for de tre siste avsluttede regnskapsår.

For tiden er skattesatsen 13 %, og man etterstreber forutsigbarhet gjennom å holde satsen fast over tid. Overføringen fra en avdeling til fellesnivået vil variere med omfanget av avdelingens eksternt finansierte forskningsvirksomhet (EFV). EFV krever betydelig oppfølging både innen økonomi, personal, IT-tjenester og annet. Når den eksterne virksomheten øker (eller reduseres) i omfang, vil behovet for intern service og administrative tjenester også øke (eller reduseres).

Konsekvenser av revidert modell

Endringer for avdelingenes tildelinger

IMBs reviderte budsjettmodell vil fordele mindre midler til Avdeling for ernæringsvitenskap og Avdeling for biostatistikk enn de hadde blitt tilført med den gamle fordelingsmodellen. Avdeling for atferdsvitenskap vil få noe økning i forhold til tidligere, og Avdeling for molekylærmedisin vil få en merkbar økning. Hovedårsaken er endringen i undervisningskomponenten, som i ny modell fordeles utfra avdelingens andel av instituttets undervisningsproduksjon (output), og ikke på basis av hvor mange undervisningstimer avdelingen yter (input), som i gammel modell.

Overgangsløsning

Avdeling for ernæringsvitenskap vil få en merkbar nedgang i tildeling i forhold til tidligere nivå, og vil ha behov for overgangsmidler i en periode inntil avdelingen har tilpasset seg den nye situasjonen. En nærliggende finansieringsløsning er å dempe økningen i tildeling til de avdelingene som vil få økt tildeling i den nye modellen. En del av overgangsløsningen må også finansieres av fellesnivået gjennom skatten.

Overgangsløsningen er en overføring til Avdeling for ernæringsvitenskap på 4,4 mill i 2018. For 2019 – 2021 vurderes overføringer på hhv. 2,5 mill i 2019, 1,5 mill i 2020 og 0,75 mill i 2021. Fra 2022 vil avdelingen få overført det beløpet som modellen beregner. Under forutsetning av at kandidatmålet oppnås innen 2021, vil uttelling for fedigutdannede kandidater og den dertil nødvendige studiepoengproduksjonen heve tildeling til Avdeling for ernæringsvitenskap til et nivå som er bærekraftig over tid. Ut fra modellen ville Avdeling for molekylærmedisin og Avdeling for atferdsvitenskap få økte tildelinger i forhold til nivået i 2017, men andeler av økningen vil gå til å dekke overføringen til Avdeling for ernæringsviten-

skap i 2018-2021. I den planlagte overgangsløsning vil de to avdelingene gradvis får økt tildeling i perioden og fra 2022 få overført det beløpet som modellen beregner. Avdeling for biostatistikk får fra 2018 tildelt det beløpet som modellen beregner.

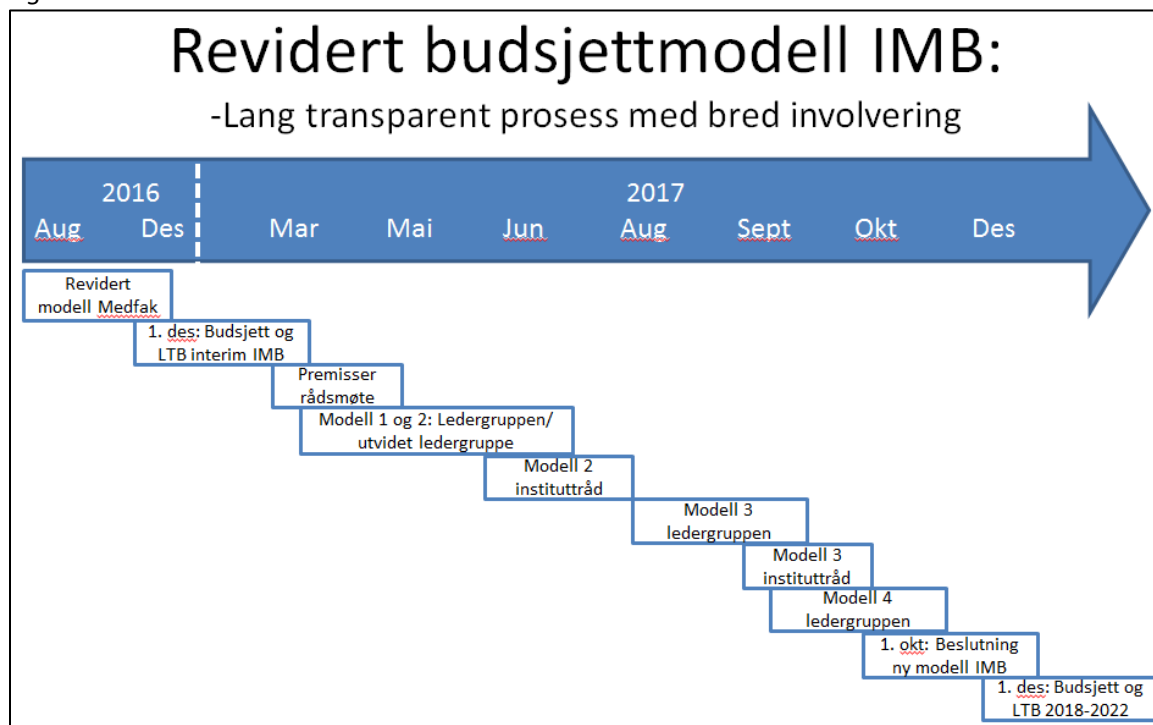
Evaluering

Instituttet har kontinuerlig tett oppfølging av avdelingenes økonomiske utvikling med fokus på forsvarlig drift innenfor de gitte økonomiske rammer. Det vil bli foretatt en evaluering av modellen etter at tre år er gått, og senest innen overgangsløsningen fases ut.

Proessen

Arbeidet med revidering av budsjettfordelingsmodellen har pågått siden høsten 2016, da det ble klart at Det medisinske fakultet hadde endret sin modell. Figur 1 gir en skisse av den tilbakelagte prosessen.

Figur 1

Budsjettmodellen er drøftet åpent og og mange arenaer på instituttet, blant annet i institutttrådsmøter.

Den 15. juni 2017 ble forslag til ny fordelingsmodell (modell 2) forelagt instituttrådet. Det måtte imidlertid utarbeides et nytt forslag etter dette møtet, da det i løpet av sommeren ble klart at UiO har endret sin budsjettfordelingsmodell til fakultetene, og at Det medisinske fakultet i sin tur har endret sin modell.

Endringene i fakultetes modell gikk ut på at man hadde tatt inn to nye resultatkomponenter. Undervisningskomponenten ble supplert med et resultatmål for ferdigutdannede kandidater. Resultatbasert omfordeling (RBO) ble utvidet med inntekter fra bidrags- og oppdragsaktiviteter (BOA) som gir uttelling

for prosjektinntekter fra andre kilder enn EU og NFR. IMBs reviderte fordelingsmodell ble supplert med disse resultatkomponentene.

Budsjettrammen ble ikke endret nevneverdig som følge av innføring av disse endringene. Innføringen var såkalt «budsjettøytral», og satsene for de øvrige komponentene var redusert for å finansiere de to nye. Instituttet får nå lavere uttelling for de øvrige RBO-indikatorene, spesielt for EU-inntekter, men uttellingen for BOA kompenseres for dette, slik at den samlede uttellingen for RBO ikke reduseres. Tilsvarende ble det gjort endring i uttelling for studiepoeng og studieplasser for å skape rom for kandidat-indikatoren. Kandidatene er fordelt på seks kategorier A-F, tilsvarende som for studiepoeng.

Den 19. september ble et nytt forslag (modell 3) til revidert budsjettfordelingsmodell for IMB hvoro de to nye komponentene var innarbeidet lagt fram for instituttrådet. Andre endringer som er gjort i forhold til forslaget som ble framlagt 15. juni:

Det benyttes kun én fordelingsnøkkel for alle utdanningskomponentene. Studieplasser fordeles ut fra andel av det respektive studiet, ikke som andel av total mulig studiepoengproduksjon. Dette fordeler noe mer midler for studieplasser til MolMed og Atferdsvitenskap, og tilsvarende mindre til Avdeling for ernæringsvitenskap i forhold til forrige utkast.

Fordelingen av studiepoeng i ernæringsstudiet var blitt korrigert for å ta hensyn til at Avdeling for ernæringsvitenskap er ansvarlig for egen smågruppeundervisningen i den undervisningen som går parallelt med Modul 1 og 2 i medisinstudiet. Samtidig ble det korrigert for at undervisningen i Modul 2 som går parallelt for begge studier utgjør 13 av 20 semesteruker, ikke 13 av 22 uker som i foregående forslag. Disse endringene fordeler litt mer midler til Avdeling for ernæringsvitenskap og tilsvarende mindre til MolMed og Atferdsvitenskap.

Satsene som benyttes i tildeling for studieplasser og studiepoeng er uavhengig av finansieringskategori. Satsene for kandidater var i henhold til den finansieringskategorien de gir uttelling i. Kunnskapsdepartementet har lagt til grunn at IMB skal ferdigutdanne 32 kliniske ernæringsfysiologer per år (kandidatmål). For å oppnå kandidatmålet må studiepoengproduksjonen i ernæringsstudiet være minimum 155 per år. For IMB er 32 kandidater og tilhørende minimum av studiepoengproduksjon en «målsituasjon», som fordelingsmodellen skal legge opp til. Insitamentene som ligger i modellen er at avdelingen får uttelling for de studiepoeng og kandidater de bidrar til å oppnå.

Overgangsløsningen som var til vurdering bestod i en overføring til Avdeling for ernæringsvitenskap på 3-4 mill i 2018, 2-2,5 mill i 2019 og 1,5 mill i 2020 og 0,75 mill i 2021. Fra 2022 vil avdelingene få overført det beløpet som modellen beregner. Avdeling for molekylærmedisin får en tilsvarende reduksjon i disse årene, og vil fra 2022 få overført det beløpet som modellen beregner. Avdeling for atferdsvitenskap og Avdeling for biostatistikk får fra 2018 det beløpet tildelt som modellen beregner.

I diskusjonen i møtet den 19. september kom det fram at flertallet i rådet mente at reduksjonen i tildeling for Avdeling for ernæringsvitenskap ville bli for omfattende med den foreslåtte modellen, og at også uttelling for kandidater burde behandles som de øvrige resultatkomponentene i undervisningen, med en

Institutttråds møte 19. oktober 2017
Institutt for medisinske basalfag

sats uavhengig av finansieringskategori. Den endelige budsjettfordelingsmodellen (modell 4) er beskrevet i dette dokumentet.